

Підгасцька А.В., аспірант

Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини
(м. Умань, Україна)

РОЗВИТОК СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У КАНАДІ 40-ИХ – 50-ИХ РОКІВ

Передумовою до створення та активізації студентських асоціацій Канади було проведення у 1926 в університеті МакГілл конференції, у якій взяли участь 19 делегатів-представників з 12-ти студентських об'єднань різних університетів Канади, котрі погодились підтримати ідею створення Національної Федерації Студентів Канадських Університетів (НФСКУ) (National Federation of Canadian University Students). Основними завданнями НФСКУ було сприяти порозумінню та співпраці студентів різних канадських ЗВО, реалізації національних інтересів, розвитку міжнародних відносин зі студентськими об'єднаннями інших країн. Після початку Другої Світової Війни НФСКУ (Національна Федерація Студентів Канадських Університетів) припинила своє функціонування, але по її завершенню у 1946 році відновила свою діяльність. Відновлена у 1947 році НФСКУ прийняла постанову, у якій просить федеральний і провінційний уряди виділити кошти на фінансування стипендій та грантів для студентів Канади.

У 1950 році, від імені НФСКУ студентські лідери університету Монреалю представили у письмовому вигляді вимоги Королівській Комісії з Національного Розвитку у Сфері Мистецтва, Письма і Точних Наук (The Royal Commission on National Development in the Arts, Letters and Sciences). Очільники НФСКУ розкритикували стан фінансування студентських стипендій і попросили провінційний і федеральний уряди створити єдину систему студентських грантів [3]. Комісія рекомендувала у свою чергу у своєму останньому звіті утворити «національну систему виплати стипендій, яка б ґрунтувалася на адекватній сумі федеральних виплат» [4].

У 1950 році члени НФСКУ вперше підняли питання про збільшення виплат державою студентських стипендій» [7]. До 1954 року, представники НФСКУ виступали зі щорічними презентаціями перед представниками провінційного і федерального уряду, переконуючи їх у користі виплат студентам стипендій [2]. У грудні 1954 НФСКУ звертається з проханням до федерального уряду виділити кошти на програму студентських виплат [5]. Проте ліберальний уряд не зацікавився цією пропозицією, посилаючись на суперечності у конституції, що означало для студентів та їхніх сімей самостійний пошук коштів на навчання [1].

У **50-их** роках Національна Федерація Студентів Канадських Університетів (НФСКУ) почала більш активно займатись політичною діяльністю, на це вплинуло завершення Другої Світової війни та рух за громадянські права у Південній Америці. Повоєнні лідери НФСК постійно зазначали, що суми студентських виплат були замалими для заохочення соціально незахищених верств населення навчатися в університеті. Саме це стало поштовхом для збіднілих студентів починати відстоювати свої права. Основним знаряддям, яким користувалися лідери НФСКУ з метою ведення перемовин з членами адміністрації університетів, Радою Директорів університету, політиками та різноманітними комісіями було коротке звернення у письмовому вигляді (brief). Такі звернення завжди ґрунтувалися на політичних резолюціях, що приймалися на щорічних конгресах НФСКУ. Після ратифікації регіональними представниками

виконавчих органів, короткі звернення розсилалися по усіх місцевих НФСКУ комітетах, членам адміністрації університетів та політикам. По можливості, очільники НФСКУ проводили зустрічі з ректорами університетів, членами кабінету міністрів та іншими політиками. Позиція ж лідерів НФСКУ полягала у тому, щоб держава виділяла не позики (які студентам потрібно буде повертати державі), а гранти на навчання. Пояснюючи це тим, що освідчена людина зароблятиме більше коштів, відповідно платитиме більші податки, тим самим відшкодовуючи витрачені державою кошти на її навчання.

Отже, головні події, що трапилися під час **прагматичного періоду (1946-1955)**:

Роки	Подія
1946 р	Закінчення Другої Світової Війни;
1947 р	Відновлення діяльності НФСКУ; НФСКУ прийняла постанову, у якій просить федеральний і провінційний уряди виділити кошти на фінансування стипендій та грантів для студентів Канади.
1950-ті – 60-ті	Рух за Громадянські Права у Південній Америці, що сприяв політичній діяльності студентських організацій у Канаді, котрі почали проводити кампанію за державне фінансування масових виплат студентських стипендій; Боротьба за доступність освіти на рівні провінції та національному рівні.
1950 р	від імені НФСКУ студентські лідери університету Монреалю представили у письмовому вигляді вимоги (Королівській Комісії з Національного розвитку у сфері мистецтва, письма і точних наук) щодо фінансування виплат студентам державних стипендій та грантів на навчання.
1955 р	Початок війни у В'єтнамі

У Канаді питаннями регулювання освітньої політики, зокрема її фінансування (встановлення оплати навчання та суми фінансових виплат студентам) більше займається уряд провінції, ніж державний уряд. Відповідно студентські організації різних університетів у межах однієї провінції почали об'єднуватися з метою збільшити свій вплив на уряд провінції щодо вирішення питань студентської спільноти. Історію становлення студентських організацій національного рівня ми розглянемо з точки зору їх ідеології та прийняття законодавчих актів, що регулювали діяльність та кількість їх членів.

Найбільше вплинули на створення студентських організацій та активізацію студентського самоврядування в Канаді зміни, що мали місце у повоєнний період після закінчення Другої світової війни: повернення додому солдатів – учасників війни, значно старших і меш терпимих до вимог і правил університету, котрих у великій кількості зараховували до вузів. Увагу студентських активістів Канади звернув Рух за Громадянські Права у Південній Америці (the Civil Rights Movement) за зрівняння чорношкірих і білошкірих громадян у правах у **1950-1960-х**, що дав поштовх до розвитку політичної діяльності студентів, зокрема у боротьбі з соціальною нерівністю, расовою дискримінацією та несправедливістю. Згідно з Даг Оврем [6] Рух за громадянські права у Південній Америці справив неабияке враження на студентську молодь Канади післявоєнного періоду, допоміг сформувати чіткі демократичні цінності, продемонстрував ефективність масових протестів державному уряду. Студентські активісти Канади засвоїли урок громадянської непокори.

В'єтнамська війна (the Vietnam War), яку часто ще називають Холодною Війною між комунізмом Північного В'єтнаму (підтримуваним СРСР та КНР) і демократією Південного В'єтнаму (підтримувану США, Австралією, Новою Зеландією, Південною Кореєю тощо), що суттєво вплинула на політизацію студентських активістів англomовних університетів Канади. Тисячі молодих американців служили у В'єтнамі, що й викликало хвилю протестів і заворушень проти війни, що тривали до середини 70-их років. Ці протести охопили не лише Америку, а й Британію, Францію, Німеччину, Канаду.

Не зважаючи на офіційну позицію американського уряду, що метою воєнних дій було побудувати демократію у В'єтнамі, студентські активісти Канади вважали, що жителі В'єтнаму повинні мати право приймати власні рішення без зовнішнього тиску чи то допомоги. Студентство Канади розглядало війну у В'єтнамі як національно-визвольний рух, що був придушений американським імперіалістичним урядом. Активісти канадських студентських містечок критикували державний уряд Канади за те, що вони підтримували позицію США у різноманітних комісіях, постачали зброю та боєприпаси виготовлені у Канаді американським військовим у В'єтнамі, отримували прибутки ціною смертей в'єтнамських громадян. Тому, молодіжні активісти вимагали від уряду Канади закликати США вивести свої війська та відкликати дозвіл канадських компаній на експорт військових матеріалів для використання у В'єтнамі.

Список використаних джерел

1. Axelrod, P. (1982). *Scholars and dollars: Politics, economics and the universities of Ontario 1945-1980*. Toronto, ON: University of Toronto Press.
2. Brewer, B. (1955). News Roundup 1954. *UWO Gazette*, January 14.
3. Neatby, N. (1993). *Student leaders at the University of Montreal from 1950 to 1958: Beyond the "Carabin Persona"*. Unpublished paper.
4. Martin, P., Hammond, T., & Arthurs, H. (1958). *A brief on government aid to higher education*. Ottawa, ON: NFCUS.
5. Moses, Nigel R. (2001). Student Organizations as Historical Actors: The Case of Mass Student Aid. *Canadian Journal of Higher Education*, 31(1), 75–120.
6. Owrarn, D. (1996). *Born at the Right Time: A History of the Baby Boom Generation*. Toronto: University of Toronto Press.
7. Smyth, B. (1955). Pros and Cons of NFCUS ideals and achievements. *The Varsity*, January 19, p. 2.